

De Stemming van 26 november 2017

Afgelopen woensdag waren er tussentijdse gemeenteraadsverkiezingen, waar een klein deel van de Nederlanders aan konden deelnemen. Bij normale gemeenteraadsverkiezingen is het al niet makkelijk landelijke conclusies te trekken. Maar bij tussentijdse verkiezingen is het nog moeilijker. Opkomst is doorgaans lager dan bij de normale gemeenteraadsverkiezingen. En niet alle landelijke partijen doen mee aan die verkiezingen. (PVV en FvD en 50PLUS, die samen landelijk ongeveer 20% scoren, deden in geen van die gemeenten mee. Een deel van die kiezers zijn toch wel opgekomen en hebben dus een andere partij gestemd).

Toch is wel de ervaring dat als tussentijdse gemeenteraadsverkiezingen niet lang voor de landelijke gemeenteraadsverkiezingen worden gehouden, de trends van die tussentijdse wel terug te vinden waren in die latere landelijke verkiezingen.

Als we de uitslagen van afgelopen woensdag bekijken dan zal die lagere opkomst partijen PvdA en CDA in de kaart hebben gespeeld. Maar ook onze peilingen van de afgelopen maanden laten al zien dat de PvdA het inmiddels wat minder slecht doet dan bij de Tweede Kamerverkiezing.

De peiling van vandaag laat wat kleine verschuivingen zien. Het effect daarvan is dat inmiddels 7 (!) partijen slechts 4 zetels onderling verschillen. D66 met 16, CDA en PVV 15, PvdA 14, GroenLinks 13, SP en FvD met 12. Een betere illustratie van ons versplinterde electorale landschap is haast niet denkbaar.

Peiling Zetelverdeling

zetels	TK2017	19-11-2017	26-11-2017	Versch. t.o.v. vorige week	Versch met TK2017
VVD	33	28	28		-5
PVV	20	16	15	-1	-5
CDA	19	15	15		-4
D66	19	17	16	-1	-3
GroenLinks	14	14	13	-1	-1
SP	14	13	12	-1	-2
PvdA	9	13	14	1	5
ChristenUnie	5	5	6	1	1
Partij voor de Dieren	5	6	7	1	2
50PLUS	4	5	6	1	2
SGP	3	3	3		
DENK	3	3	3		
Forum voor Democratie	2	12	12		10
Totaal	150	150	150		
VVD+CDA+D66+ChristenUnie	76	65	65		-11

Het is interessant om te zien wat de kiezers van de verkiezingen van maart jl. nu stemmen. De onderstaande tabel is exclusief de kiezers, die toen niet opkwamen.

Huidig stemgedrag naar stemgedrag bij TK2017

Percentage stemt nu	Allen	Stemde bij TK2017								
		PVV	FvD	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLinks	50PLUS
PVV	9%	68%	1%	2%	3%	0%	0%	2%	2%	8%
FvD	7%	22%	92%	9%	8%	1%	0%	6%	1%	6%
VVD	17%	0%	0%	78%	1%	1%	0%	0%	0%	1%
CDA	9%	0%	0%	2%	67%	0%	0%	0%	0%	0%
D66	10%	0%	0%	0%	0%	73%	3%	0%	4%	0%
PvdA	8%	0%	0%	1%	0%	4%	95%	0%	5%	3%
SP	7%	1%	0%	0%	0%	0%	0%	67%	11%	0%
GrLnks	8%	0%	0%	0%	1%	3%	0%	2%	68%	0%
Dieren	4%	0%	0%	0%	0%	2%	0%	6%	0%	2%
50Plus	3%	0%	0%	1%	7%	0%	0%	1%	1%	64%
CU	4%	2%	0%	0%	1%	0%	0%	0%	1%	0%
SGP	2%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
DENK	2%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Weet niet/geen partij	10%	6%	7%	6%	12%	15%	2%	15%	7%	17%

Ook vragen we welke partijen een kans maken op een stem. Samen met degenen die de partij nu zeggen te zullen stemmen, is dat het electorale potentieel. D66 dat dan doorgaans hoog scoort, doordat het potentiële kiezers van links en rechts aantrekt, scoort nu lager dan anders. Ook zien we dat het CDA minder goed scoort dan in de aanloop naar de verkiezingen. De VVD staat ruim bovenaan. Maar trekt eigenlijk alleen potentiële kiezers van de andere regeringspartijen. Dat geldt trouwens ook andersom.

Huidig stemgedrag plus kans op stem naar TK2017

Percentage stemt nu plus kans op stem	Allen	Stemde bij TK2017								
		PVV	FvD	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLinks	50PLUS
PVV	20%	87%	38%	11%	16%	1%	0%	5%	4%	25%
FvD	15%	47%	99%	17%	21%	4%	1%	9%	3%	12%
VVD	28%	1%	4%	89%	18%	22%	0%	0%	0%	3%
CDA	20%	2%	3%	23%	86%	7%	0%	0%	4%	5%
D66	19%	0%	1%	20%	4%	85%	12%	3%	14%	18%
PvdA	16%	0%	0%	2%	2%	19%	98%	5%	33%	5%
SP	16%	9%	9%	1%	5%	2%	19%	84%	25%	32%
GrLinks	19%	1%	0%	3%	5%	32%	28%	29%	83%	18%
Dieren	14%	7%	5%	1%	4%	10%	9%	29%	37%	10%
50Plus	10%	7%	4%	4%	15%	0%	3%	10%	5%	80%
CU	9%	3%	1%	3%	22%	4%	5%	1%	2%	3%
SGP	6%	1%	3%	5%	12%	0%	0%	0%	0%	1%
DENK	4%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	1%	0%	0%

Ten slotte is er een tabel waar de kans op het stemmen van een tweede (of derde of vierde) partij afzetten tegen de partij van de eerste voorkeur. Daarbij is goed te zien dat PVV en FvD veel potentiële kiezers met elkaar delen.

Kans op stem naar huidig stemgedrag

Percentage kans op stem	Allen	Kiest nu								
		PVV	FvD	VVD	CDA	D66	PvdA	SP	GrLinks	50PLUS
PVV	11%		45%	6%	4%	0%	1%	11%	2%	27%
FvD	8%	37%		8%	20%	1%	1%	9%	1%	8%
VVD	11%	5%	14%		16%	25%	3%	0%	0%	2%
CDA	11%	1%	11%	23%		6%	1%	0%	0%	19%
D66	9%	0%	0%	24%	3%		12%	1%	10%	0%
PvdA	8%	0%	0%	0%	1%	16%		4%	28%	2%
SP	9%	12%	9%	0%	3%	0%	20%		18%	21%
GrLinks	11%	0%	3%	4%	1%	22%	31%	28%		1%
Dieren	10%	9%	5%	1%	1%	7%	10%	21%	34%	14%
50Plus	7%	13%	12%	1%	5%	0%	3%	6%	2%	
CU	5%	1%	1%	3%	26%	2%	6%	0%	0%	14%
SGP	3%	1%	5%	5%	15%	0%	0%	0%	0%	1%
DENK	2%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Geen enkele	39%	39%	33%	47%	30%	52%	46%	48%	28%	28%
Totaal	145%	119%	136%	121%	125%	131%	133%	127%	124%	138%